

PASŪTĪJUMS: Papildu vienošanās Nr. 10 līgumam nr.05-09/11

PASŪTĪTĀJS: SIA „Olaines Kūdra”
Rīgas ielā 21, Olainē, LV–2114

IZPILDĪTĀJS: SIA „GEO Resursi”
Kļavu iela 2, Limbaži, LV–4001

OBJEKTS: Kūdras ieguves lauku paplašināšana atradnes „Cenas tīrelis purvs”
Mārupes novada Mārupes pagastā, Babītes novada Babītes
pagastā un Olaines novada Olaines pagastā teritorijās

**IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMAM KŪDRAS
IEGUVES LAUKU PAPLAŠINĀŠANAI MĀRUPES
NOVADA MĀRUPES PAGASTA, BABĪTES
NOVADA BABĪTES PAGASTA UN OLAINES
NOVADA OLAINES PAGASTA TERITORIJĀS
ZIŅOJUMA KOPSAVILKUMS**

SIA „Olaines Kūdra” (reģ. Nr. 40003006999) plāno kūdras ieguves lauku paplašināšanu atradnē „Cenas tīrelis purvs” (kūdras fonda Nr.1691). Projekts paredz kūdras ieguves lauku paplašināšanu 5 iecirkņos (kopplatība 1637 ha) – A iecirknis (platība 931,6 ha), B iecirknis (platība 247,2 ha), C iecirknis (platība 58,3 ha), D iecirknis (platība 97,3 ha) un E iecirknis (platība 302,6 ha), ar turpmāku kūdras ieguvi ar frēzēšanas metodi, gadā iegūstot ~140 t materiāla no 1 ha. Purva nosusināšanai plānots izmantot esošo ūdens novadīšanas sistēmu (novadgrāvju attīrīšana un vietām arī padziļināšana).

Kūdras ieguves A iecirknis ~ 5970 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Melnā ezera purvs” (C LV0528700). B iecirknis ~ 2285 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Cenas tīrelis” (C LV0519800), iecirkņa pārējā teritorija atrodas ~ 290 līdz 300 m attālumā no dabas lieguma robežas. D iecirknis ziemeļos 822 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Cenas tīrelis”.

Pamatojoties uz informāciju par paredzēto darbību, vērtējot paredzēto darbību kontekstā ar dabas liegumiem „Melnā ezera purvs” un „Cenas tīrelis” (Natura 2000) izveidošanas mērķiem, kā arī pamatojoties uz sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātiem, Vides pārraudzības valsts birojs ierosinātajai darbībai piemērojis ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo Natura 2000 teritoriju novērtējuma procedūru. Izsniegti nosacījumi ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas liegumus „Melnā ezera purvs” un „Cenas tīrelis” novērtējumam. Pamatojoties uz minētajiem nosacījumiem un saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 25. janvāra noteikumu Nr. 83 „Kārtība kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” 26. punktā noteikto izstrādāta novērtējuma ziņojuma 1. redakcija, kas ietver dabas liegumos „Melnā ezera purvs” un „Cenas tīrelis” dabas vērtību raksturojumu, paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz dabas liegumu „Melnā ezera purvs” un „Cenas tīrelis” ekoloģiskajām funkcijām, integritāti, tā izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus ietekmes uz vidi novēršanai vai samazināšanai. Cenas tīrelis kā dabīgs purvs pēc platības ir Latvijā otrais lielākais aiz Teiču purva. Pēc Kūdras fonda datiem, Cenas tīreļa (Kūdras fonda Nr.1691) platība pārsniedz 10 600 ha. Kūdras izstrādes un meliorācijas rezultātā pašlaik neskartā stāvoklī ir palikuši Cenas tīreļa (2 133 ha) un Melnā ezera (317 ha) dabas liegumi, kā arī teritorija tīreļa ziemeļdaļā, uz dienvidiem no Jaunmārupes.

Īpašuma tiesības, tuvākās dzīvojamās un sabiedriskās ēkas, lauksaimniecības un citi nozīmīgi objekti

Kūdras ieguves lauku paplašināšanai paredzēta teritorija Mārupes novada Mārupes pagasta, Babītes novada Babītes pagasta un Olaines novada, Olaines pagasta teritorijās zemesgabalos ar kadastra nr. 8076-011-0640, 8048-014-0048, 8080-003-0085 un 8080-007-0078. Kūdras laukus plānots paplašināt līdz 1400 ha platībā. Ieguvei paredzētās teritorijas atrodas SIA „Rīgas meži” un VAS „Latvijas Valsts meži” valdījumā. AS „Olaines kūdra” noslēgusi Zemes nomas līgumu Nr.5.7-1.1_004r_150_11_75 ar VAS „Latvijas Valsts meži” par zemes ar platību 165,00 ha nomu un ar SIA „Rīgas meži” Zemes nomas līgumu Nr.SRM-11-103-lī par zemes ar kopējo platību 1173,82 ha nomu. Zemes iznomāšanas mērķis ir kūdras ieguve. Saimnieciskā darbība paredzētās darbības teritorijā netiek veikta.

Tuvākās apdzīvotās vietas – mājsaimniecības „Dailēs”, „Mazcelmi”, „Lauri” Mārupes pagastā, mājsaimniecības „Saulītes”, „Akācijās” Babītes pagastā, mājsaimniecības „Popāji”, „Cīrulīši” Olaines pagastā, tuvākais ciems – Jaunmārupe un tuvāka pilsēta – Olaine.

Piebraukšanas iespējas kūdras ieguves laukiem, nepieciešamo pievedceļu un citu inženierkomunikāciju pieejamības raksturojums

Kūdras ieguves laukos iegūto produkciju paredzēts izvest ar traktortehniku līdz purva malai, kur veic tās tiešu pārkraušanu kūdras izvešanas mašīnās, vai ražošanas bāzei, kur veic gan kūdras pārkraušanu, gan iepakošanu. Esošajos kūdras ieguves laukos ir izbūvēts dzelzsbetona plātņu ceļš. Tā kā tiek plānota esošo lauku paplašināšana, tad jauno lauku izvietojums būs cieši saistīts ar esošajiem laukiem, to novadgrāvjiem un tehnoloģiskajiem pagaidu un pastāvīgajiem ceļiem, kas ir jau izbūvēti. Transporta vajadzībām ieguves laukos pamatā izmantos traktorus. Pa maršrutiem, kur kustība notiek intensīvāk, no segšņiem, zariem, kārtīm, celmiem un kūdras izveido klātņi, kas pacelta ap 0,5 m virs lauku virsas, līdz ar to tā ir sausāka, ar lielāku nestspēju.

Piebraukšanas iespējas kūdras laukiem, kuros pašreiz notiek ieguve, novērtējamās kā labas.

No kūdras pārkraušanas punkta paredzēta turpmāka iegūtā materiāla transportēšana ar autotransporta palīdzību. Kūdras transportēšanas maršruti būs līdzšinējie, t.i.:

1) pa pievedceļu līdz Valsts galvenajam autoceļam A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte), kas pēc ~ 2 km pieslēdzas pašvaldības autoceļam V13 Tīraine – Jaunolaine. Transportēšanas maršruts virzās cauri Jaunolaines, Grēnes un Vectīreļu ciemiem Olaines pagastā. Transportēšanas maršruts neskar dabas liegumu „Cenas tīrelis” un „Melnā ezera purvs” teritoriju.

2) pa pašvaldības autoceļu, kas pievienojas esošo kūdras ieguves laukus DA daļā. Transportēšanas maršrutam tuvākās dzīvojamās mājas ir „Vectīreļi” un Olaines ķīmisko atkritumu izgāztuve Olaines pagastā. Transportēšanas maršruts neskar dabas lieguma „Cenas tīrelis” teritoriju, bet dabas lieguma „Melnā ezera purvs” posmā no 8. robežpunkta līdz 11. robežpunkta iet paralēli.

3) pa pašvaldības autoceļu, kas pievienojas esošo kūdras ieguves lauku D daļā. Transportēšanas maršrutam tuvākās dzīvojamās mājas ir dārza kooperatīvs „Cīrulīši”, Olaines pagastā.

Kūdras transportēšanas maršruti un to izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un dzīvojamām mājām redzams 10. pielikumā. Kūdras izvešana notiek darba dienās, laikā no plkst. 8:00 – 17:00. Plānotā satiksmes intensitāte ir 10 – 15 autotransporta reisi dienā. Pa pirmo transportēšanas maršrutu (1) tiek transportēta mazākā daļa kūdras – ne vairāk kā 15 %. Otrā un trešā transportēšanas maršrutu (2,3) izmanto visbiežāk, bet tikai labvēlīgos laika apstākļos. Pavasara atkušņa laikā un arī rudenī šie autoceļi kūdras transportēšanai netiek izmantoti, jo ceļa segai pārmitrinoties, samazinās tās nestspēja. Arī līdz šim pa minētajiem autoceļiem veikta kūdras transportēšana ar tādu pašu intensitāti. Kūdras transportēšanai nav būtiskas ietekmes uz ceļu stāvokli un iedzīvotājiem; satiksmes drošība nav apdraudēta.

Nepieciešamie būvniecības vai uzlabošanas darbi, iespējamie transportlīdzekļu pārvietošanās ierobežojumi uz koplietošanas ceļiem

Autoceļš A5 ir ar asfalta segumu un minētas pašvaldības autoceļi ir ar grants segumu. Autoceļi ir labā stāvoklī. Likums „Par autoceļiem” nosaka, ka valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana, projektēšana, renovācija, rekonstrukcija un būvniecība tiek finansēta no valsts līdzekļiem. Valsts autoceļu uzturēšanas, projektēšanas, renovācijas, rekonstrukcijas un būvniecības finansēšanai var izmantot arī privātos līdzekļus. Valsts autoceļu pārvaldīšanu, uzturēšanu, projektēšanu un renovāciju finansē no valsts pamatbudžetā valsts autoceļu fonda programmai piešķirtajiem

līdzekļiem. Par valsts un pašvaldību līdzekļiem izbūvētie autoceļi lietojami bez maksas, ja transportlīdzekļa vai tā sastāva izmēri, faktiskā masa vai ass slodze nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktos lielumus.

Hidroloģisko apstākļu raksturojums kūdras ieguvei paredzētajā un tai piegulošajā teritorijā, tai skaitā teritorijas dabīgas drenāžas un meliorācijas sistēmu, ūdensteču un ūdenstilpju, kuras varētu tikt ietekmētas, raksturojums

Lielākajā teritorijas daļā noteces apstākļi apgrūtināti un zemes pārmitras, plaši izplatīti augstie jeb sūnu purvi. Dabiskās drenāžas apstākļi ir nelabvēlīgi, jo zemes virsmas kritums ir neliels. Līdz ar to augstais gruntsūdens līmenis rada pārmitras teritorijas, kam nepieciešama mākslīga drenāža. Plaša lauksaimniecības zemju meliorācija ir izvēsta no 1954.gada. Babītes pagastā atrodas 1989.gadā uzceltais polderis (64ha) pašlaik nedarbojas. Kopš neatkarības atjaunošanas nenotiek arī organizēta kanālu un grāvju apsaimniekošana. Grāvji un pārējā drenāžas sistēma ir nodota īpašumā privātajiem zemes īpašniekiem, kas ir atbildīgi par to apsaimniekošanu un uzturēšanu kārtībā. Tādēļ, meliorācijas sistēmas uzturēšana funkcionējošā kārtībā ir kompleksi un kopīgi regulāri veicama aktivitāte, iesaistoties visiem dalībniekiem (valsts, pašvaldība, privātie īpašnieki).

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas, kuras var negatīvi ietekmēt derīgo izrakteņu ieguvi.

Kūdras ieguve ļoti nebūtiski mainīs gruntsūdeņu bilanci un praktiski nemainīs gruntsūdeņu plūsmu apakšējā smilšu slāņa daļā. Tāpēc plānotā darbība neietekmēs gruntsūdeņu piesārņojuma areālu izplatību nākotnē – tas turpinās paplašināties dienvidaustrumu virzienā, un pēc dažiem gadsimtiem un stipras atšķaidīšanas piesārņotie gruntsūdeņi ieplūds Olainītes upītē starp Jaunolaini un Jauntīreļiem (GeoConsultants, 2011). Gruntsūdeņu piesārņojuma areāls neskar un neskar projektējamo kūdras ieguves teritoriju, neierobežojot kūdras ieguves iespēju.

Paredzētās darbības raksturojums

Kūdras lauku paplašināšana paredzēta 5 iecirkņos (kopplatība 1637 ha) – A iecirknis (platība 931,6 ha), B iecirknis (platība 247,2 ha), C iecirknis (platība 58,3 ha), D iecirknis (platība 97,3 ha) un E iecirknis (platība 302,6 ha). Kūdras ieguves A iecirknis ~ 5970 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Melnā ezera purvs” (C LV0528700). B iecirknis ~ 2285 m garā

posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Cenas tīrelis” (C LV0519800), iecirkņa pārējā teritorija atrodas ~ 290 līdz 300 m attālumā no dabas lieguma robežas. D iecirknis ziemeļos 822 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Cenas tīrelis”.

Teritorijas sagatavošana un nepieciešamo darbu secība, saistība ar citām darbībām, tajā skaitā tuvākajās kūdras atradnēs

Pirms kūdras ieguves uzsākšanas jāveic šādu dokumentu sagatavošana:

- 1) Kūdras ieguves lauku sagatavošanas un nosusināšanas tehniskā projekta izstrāde;
- 2) Kūdras ieguves projekta izstrāde;
- 3) Kūdras ieguves vietas sagatavošana:

Paredzamā kūdras ieguves darbu secība ir sekojoša:

- 1) apauguma novākšana;
- 2) pirmreizējā nosusināšana;
- 3) novadgrāvju un kartu grāvju rakšana;
- 4) kūdras bērtņu joslas un ceļu pamatnes nosusināšana;
- 5) pievedceļu izbūve purvā;
- 6) ugunsdrošības pasākumu nodrošināšana;
- 7) kartu caurteku ierīkošana;
- 8) lauku planēšana un profilēšana;
- 9) pēc profilēšanas palikušo celmu, koku un citu augu atlieku novākšana;
- 10) ūdeni novadošā tīkla apsekošana un aizplūstošo vietu pārtīrīšana;
- 11) kūdras ieguve.

Kūdras ieguves iespējamo tehnoloģiju veidu detalizēts apraksts; to salīdzinājums ar pasaules praksē izmantojamām tehnoloģijām

Kūdras ieguvē tiks izmantotas trīs kūdras ieguves tehnoloģijas – frēzkūdras ieguves, grieztās kūdras ieguves tehnoloģijas un kombinētās ieguves (frēzkūdras un gabalkūdras apvienojums).

Kūdras ieguvē tiks izmantots pasaulē atzītas tehnoloģijas, ņemot vērā Īrijas Vides aizsardzības aģentūras izstrādātās vadlīnijas kūdras ieguvei.

Plānotie derīgo izrakteņu ieguves veidi un apjomi, ieguves laika grafiks un izstrādes nosacījumi

SIA „Olaines kūdra” kūdru „Cenas tīrelis” purva kūdras atradnē iegūst arī pašreiz. Kā alternatīvas paredzētajā darbībā ietekmes uz vidi aspektā apskatītas iespējamās kūdras ieguves tehnoloģijas: (1) kūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmienu (frēzkūdras ieguve); (2) kūdras ieguve ar griešanas paņēmienu (grieztās kūdras – gabalkūdras ieguve).

Salīdzinot šīs tehnoloģijas, grieztās kūdras ieguvē tiek izmantota tehnika, kuras tehnoloģiskā darbība, darbības trokšņa līmenis, ir ievērojami zemāks. Frēzkūdras ieguve saistīta ar paaugstinātu ugunsbīstamību salīdzinājumā ar grieztās kūdras ieguvi.

Ietekmes uz vidi aspektā viennozīmīgi labāka ir 2. alternatīva – kūdras ieguve ar griešanas paņēmienu, kas ir mazāku iespējamo ietekmi radoša gan novērtējot gaisa kvalitātes izmaiņas, gan trokšņa izplatību. SIA „Olaines kūdra” savas darbības laikā kūdras purvā ir uzsākusi grieztās kūdras ieguvi, kas beigusies neveiksmīgi. Kūdra „Cenas tīrelis” purva atradnē ir ar irdenu un neizturīgu struktūru, kūdras klucīši jūk, zaudē formu. Līdz ar to veiksmīgai ražošanas darbībai šī tehnoloģija „Cenas tīrelis” purva kūdras atradnē nav izmantojama. Tādēļ kūdras ieguvē tiek izmantota un arī paredzēts izmantot frēzkūdras ieguves tehnoloģiju.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, SIA „Olaines kūdra” paredzētā darbība ir plānota ņemot vērā iespējamās ietekmes uz vidi – paredzot iespējamo lauku nosusināšanas ietekmi uz blakus esošajām teritorijām, kā arī izvērtējot iespējamās tehnoloģiskos risinājumus.

Kūdras ieguves lauku sagatavošanas darbus paplašinātās teritorijas laukos paredzēts uzsākt 2013.gadā. Plānotais kūdras ieguves apjoms ~ 196 000 tonnu gadā. Frēzkūdras ieguvi paredzēts veikt no maija vidus līdz oktobrim, darba laikā no plkst. 10:00 līdz 21:00, darba dienās, arī sestdienās un svētdienās. Kūdras izvešana paredzēta visu gadu, darba dienās, darba laikā no plkst. 8:00 līdz 17:00. Kūdras izvešana no kūdras laukiem tiek veikta ar traktortehniku līdz pārkraušanas laukumam ārpus atradnes teritorijas, kur tā tiek sakrauta bērtņēs. Kūdras tālāka pārkraušana tiek organizēta automašīnās, kas veic tālāku kūdras transportēšanu.

Kūdras ieguves darbībai nepieciešamo infrastruktūras objektu, inženierkomunikāciju, būvju un energoresursu raksturojums, to nodrošinājums un papildus nepieciešamie risinājumi

Plānotā kūdras ieguves procesa nodrošināšanai viens no galvenajiem nepieciešamajiem infrastruktūras objektiem ir ceļš gatavās produkcijas izvešanai. Ieguves laukos iegūto produkciju projektēts izvest līdz purva malai, līdz ražošanas bāzei pa zemes ceļu. Tiks pagarināti esošie ceļi. Ražošanas bāzes teritorija robežojas ar pašvaldības autoceļu ar grants segumu. Ierobežojumi šajā autoceļa posmā nav noteikti.

Ārpus atradnes teritorijas ražošanas bāzē, uz SIA „Olaines kūdra” piederošā zemes īpašuma, atrodas ražošanas ēka, kur nodrošinātas visas darbinieku vajadzībām pielāgotas sanitārās un atpūtas telpas. Kūdras ieguves tehnikas rezerves daļu uzglabāšana un degvielas uzpilde notiek ārpus atradnes teritorijas, kur nodrošināti vides aizsardzības pasākumi.

Ražošanas vajadzībām atradnē nodrošināta visa nepieciešamā tehnika. Citi energoresursi kūdras ieguves procesā nav nepieciešami.

Ūdens novadīšanai no purva teritorijas paredzēts izmantot esošo meliorācijas grāvju tīklu, kā arī ierīkot jaunus savācējgrāvjus, novadgrāvjus un kartu grāvjus.

Notekūdeņi: to rašanās avoti, veidi, daudzums un nevienmērīgums, notekūdeņu piesārņojuma raksturojums, savākšana, nepieciešamā attīrīšana un novadīšana

Kūdras ieguves procesā netiks izmantoti ūdens resursi. Sadzīves notekūdeņi no ražošanas bāzes teritorijas tiek novadīti uz Olaines pilsētas bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Ūdeņi novadgrāvjos kūdras lauku iekšienē (kartu grāvji) raksturīgi purvu ūdeņiem, kas iztek no purva, līdz ar to ūdeņu speciāla attīrīšana nav nepieciešama.

No kūdras lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas ūdeņus novadīs esošos meliorācijas grāvjos, jaunu grāvju ierīkošana paredzēta tikai paredzētās darbības teritorijā, atbilstoši plānotajam savācējgrāvju, novadgrāvju un kartu grāvju tīklam. Pirms kūdras ieguves uzsākšanas un kūdras ieguves laikā (pēc nepieciešamības), pārtīrīti tiks tikai paredzētās darbības teritorijā esošie grāvji. Dabas liegumu teritorijās

esošos grāvjus nav paredzēts tīrīt, atjaunot vai padziļināt. Lai novērstu kūdras smalko daļiņu nokļūšanu novadītajos ūdeņos, paredzētās darbības teritorijā esošajā novadgrāvju sistēmā tiks izveidoti nosēdbaseini, kas regulāri tiks tīrīti.

Darbības nodrošināšanai nepieciešamais ūdens daudzums un tā lietošana, ūdens ieguves avots

Atbilstoši kūdras ieguves tehnoloģijai, paredzētās darbības nodrošināšanai nav nepieciešami ūdens resursi.

Darbinieku vajadzībām nepieciešamais dzeramais ūdens un ūdens sanitārām vajadzībām tiek nodrošināts ražošanas bāzes ēkā.

Objektā veidojošos atkritumu veidi, daudzums un to īpašību raksturojums

Paredzams, ka kūdras ieguves laikā radīsies šāda veida atkritumi:

- nebīstamie atkritumi – koksnes atkritumi un sadzīves atkritumi, ražošanas atkritumi;
- bīstamie atkritumi – kūdras ieguves tehnikas apkopes rezultātā.
- Koksnes atkritumi (izrakti celmi, zari) radīsies teritorijas sagatavošanas (kūdras ieguvei) laikā.

Šos atkritumus paredzēts izvest no atradnes. Strādājošie kopā radīs aptuveni 130 m³ sadzīves atkritumu gadā. Sadzīves atkritumi netiek šķiroti. Atkritumu savākšanai un uzglabāšanai tiek izmantots konteiners, kas tiek uzglabāts ārpus atradnes teritorijas, ražošanas bāzes teritorijā; to pēc nepieciešamības uz līguma pamata izved atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums.

Kūdras ieguves tehnikas apkopes rezultātā radušos bīstamos atkritumus apsaimnieko firma, kurai ir atbilstoša atkritumu apsaimniekošanas atļauja.

Objekta ugunsdrošībai nepieciešamie pasākumi.

Kūdras ugunsbīstamību raksturo spēja aizdegties no jebkura, arī mazjaudīga uzliesmošanas avota (berzes radītais siltums, mehāniska rakstura dzirkstele u.tml.). Objektā paredzēti ugunsdrošības pasākumi, kurus nosaka pastāvošās ugunsdrošības normas.

Smēķēšanas vietas tiks ierīkotas speciāli pie kanāliem ar ūdeni vai ūdenskrātuvēm.

Ugunsnedrošajā periodā tiek organizētas dežūras un citi pasākumi.

SIA „Olaines kūdra” ir izstrādāta Ugunsdrošības instrukcija, kas ietver arī rīcības plānu ugunsgrēka gadījumā kūdras purvā. Rīcības plāns nosaka secību uzņēmuma darbiniekiem ugunsgrēka gadījumā, līdz operatīvo dienestu ierašanās brīdim.

Derīgo izrakteņu ieguves laukuma slēgšana, plānotie rekultivācijas pasākumu, iespējamā teritorijas turpmākā izmantošana

Pēc kūdras ieguves pabeigšanas tiks veikti rekultivācijas darbi atbilstoši AS „Latvijas Valsts meži” un SIA „Rīgas meži” prasībām. MK noteikumi Nr.570 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” nosaka, ka kūdras ieguves vietas rekultivē, veicot renaturalizāciju (purvam raksturīgās vides atjaunošanu); sagatavojot izmantošanai lauksaimniecībā, piemēram, izveidojot ogulāju vai mētrāju audzēšanas laukus; sagatavojot izmantošanai mežsaimniecībā; izveidojot ūdenstilpnes; sagatavojot rekreācijai; sagatavojot izmantošanai citā veidā. Rekultivācija tiks uzsākta ne vēlāk kā gada laikā no kūdras ieguves pabeigšanas.

Iespējama ietekme uz vidi derīgo izrakteņu ieguves laukuma ierīkošanas un ekspluatācijas laikā

Kūdras ieguves laikā piesārņojošo vielu koncentrācijas nepārsniegs noteiktos gaisa kvalitātes robežlielumus MK noteikumos Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”, tādēļ nav nepieciešams paredzēt speciālus pasākumus izmešu gaisā samazināšanai. Kūdras ieguvē tiks izmantota tehnika, kas atbilst noteiktajām prasībām MK noteikumos Nr.1047 „Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā”. Mazstāvu apbūves pieguļošajās teritorijās trokšņa līmeņa vērtības nepārsniegs MK noteikumos minētās ilgtermiņa robežvērtības. Ņemot vērā kūdras tehnoloģiskā procesā iesaistīto iekārtu intensitāti un skaitu, trokšņa situācija pētāmajā teritorijā būtiski nepasliktināsies attiecībā pret esošo situāciju.

Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķini veikti ar SIA „ENVIRONMENT” palīdzību, izmantojot datorprogrammu ADMS Roads3.2 (izstrādātājs CERC – Cambridge Environmental Research Consultants, beztermiņa licence P05-0628-C-AR320-LV). Šī programma pielietojama rūpniecisko avotu gaisa izmešu izkliedes un smakas izplatības aprēķināšanai, ņemot vērā emisijas avotu īpatnības, apkārtnes apbūvi un reljefu, kā arī vietējos meteoroloģiskos apstākļus.

Lai veiktu piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinus, darbā izmantoti Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sagatavotie meteoroloģisko novērojumu dati, kas

raksturo laika apstākļus teritorijas apkārtnē 2013. gadā ar 1 stundas intervālu (Rīgas novērojuma stacijas dati). Šāda datu kopa sniedz iespēju novērtēt gaisa piesārņojumu reālos meteoroloģiskajos apstākļos. Meteoroloģisko datu kopā iekļauti šādi dati:

- piezemes temperatūra (°C),
- vēja ātrums (m/s),
- vēja virziens (°),
- kopējais mākoņu daudzums (octas),
- virsmas siltuma plūsma (W/m^2),
- sajaukšanās augstums (m),
- Monina-Obuhova garums (m).

Lai novērtētu daļiņu PM_{10} , daļiņu $PM_{2.5}$, slāpekļa dioksīda, sēra dioksīda un oglekļa oksīda kopējo ietekmi, darbā izmantoti Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtie dati par esošo piesārņojuma līmeni.

Iespējamie derīgo izrakteņu transportēšanas maršruti, to izvietojums attiecībā pret apdzīvotajām vietām un dzīvojamām mājām

Kopumā piebraukšanas iespējas atradnei vērtējamas kā labas. No ražošanas bāzes līdz kūdras ieguves laukiem ierīkots pievedceļš transportlīdzekļiem. Esošie pievedceļi regulāri tiek uzlaboti, uzlabojot to segumu. Pievedceļu būvniecība būs nepieciešama līdz kūdras lauku paplašināšanai paredzētajām teritorijām, kura tiks paredzēta kūdras ieguves projektā.

Kūdras transportēšanas maršruts paliks līdzšinējais –

(1) pa pievedceļu līdz Valsts galvenajam autoceļam A5 Rīgas apvadceļš (Salaspils – Babīte), kas pēc ~ 2 km pieslēdzas pašvaldības autoceļam V13 Tīraine – Jaunolaine. Transportēšanas maršruts virzās cauri Jaunolaines, Grēnes un Vectīreļu ciemiem Olaines pagastā. Transportēšanas maršruts neskar dabas liegumu „Cenas tīrelis” un „Melnā ezera purvs” teritoriju.

(2) pa pašvaldības autoceļu, kas pievienojas esošo kūdras ieguves laukus DA daļā. Transportēšanas maršrutam tuvākās dzīvojamās mājas ir „Vectīreļi” un Olaines ķīmisko atkritumu izgāztuve Olaines pagastā. Transportēšanas maršruts neskar dabas lieguma „Cenas tīrelis” teritoriju, bet dabas lieguma „Melnā ezera purvs” posmā no 8. robežpunkta līdz 11. robežpunkta iet paralēli.

3) pa pašvaldības autoceļu, kas pievienojas esošo kūdras ieguves lauku D daļā. Transportēšanas maršrutam tuvākās dzīvojamās mājas ir dārza kooperatīvs „Cīrulīši”, Olaines pagastā.

SIA „Olaines kūdra” sadarbojas ar Olaines, Mārupes un Babītes pagastu pašvaldībām ikdienas ceļu uzturēšanas darbos.

Lai realizētu SIA „Olaines kūdras” paplašināšanos projekta ietvaros, ir jāveic lieli ceļu celtniecības darbi. Kūdras purvi atrodas nepieejamās vietās, līdz ar to ir jāizveido infrastruktūra, lai varētu veikt darbus kūdras purvos.

Transportēšanas vajadzībām SIA „Olaines kūdra” ir nepieciešams būvēt gan pagaidu, gan pastāvīgus ceļus. Lai uzceltu 1km ceļa ir nepieciešami apmēram 180 000 LVL, gadā vidēji SIA „Olaines kūdrai” būtu nepieciešams uzbūvēt 10 km ceļu, līdz ar to 1 gadā SIA „Olaines kūdra” izdod 1 800 000 LVL ceļu būvniecībai, kā rezultātā tiks stimulēta ceļu būvniecības nozare Latvijā.

Trokšņu izplatības novērtējums, tajā skaitā dzīvojamā zonā

Trokšņa līmeņi tiek prognozēti vienam kalendārajam gadam, tikai diennakts dienas laikā, kad tiek plānota kūdras ieguves izmantoto iekārtu darbība. Kūdras ieguvi paredzēts veikt no maija līdz novembra mēnesim, tas ir, gada laikā kūdras ieguve notiek septiņus mēnešus vai vidēji 210 dienas, no plkst. 7:00 līdz 19:00. ņemot vērā kūdras ieguves tehnoloģiskā procesa secību un katras iekārtas darbības intensitāti viena kūdras iegūšanas cikla ietvaros, tika izveidots kūdras ieguves trokšņa izplatīšanās modelis. Kūdras ieguves teritorijā vienlaicīgi atradīsies 10 ekskavatori un 12 traktori.

Var secināt, ka, izstrādājot plānotās kūdras ieguves platības, atsevišķu mazstāvu apbūvju piegulošajās teritorijās („Cīrulīši”) ilgtermiņa trokšņa rādītāji pieaugs, bet tie nepārsniegs MK Noteikumos Nr.579 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” noteikto diennakts dienas ilgtermiņa ($L_{diēna}$) robežvērtību. Arī mazstāvu apbūvju piegulošajās teritorijās, kuras atrodas transportēšanas ceļa tuvumā, ilgtermiņa trokšņa rādītāju līmeņi nepārsniedz MK noteikumos minētās robežvērtības.

Jāatzīmē, ka arī līdz šim atradnes „Cenas tīrelis purvs” veikta kūdras ieguve, tās transportēšana autoceļa maršrutā Cenas tīrelis purvs – Cīrulīši. Sūdzības par troksni uzņēmuma darbības laikā nav saņemtas.

Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīmu izmaiņu prognoze saistībā ar plānotajiem nosusināšanas darbiem

Hidroģeoloģiskos apstākļus izpētes un tai piegulošajā teritorijā galvenokārt nosaka tās ģeoloģiskā uzbūve, teritorijas atrašanās vieta, klimatiskie apstākļi, cilvēku saimnieciskās darbības kopums. Gruntsūdeņu ieguluma dziļumu un plūsmas īpatnības izpētes teritorijā nosaka vairāki faktori:

- 1) nokrišņu daudzums un evapotranspirācijas lielums, to sezonālās izmaiņas – tas šajā teritorijā ir galvenais gruntsūdeņu barošanās avots;
- 2) apkārtējās un pašas teritorijas virszemes ūdensteces (upītes, grāvji) – purva gruntsūdeņu atslodzes un drenāžas vietas;
- 3) reljefs.

Teritorijā gruntsūdens veidojas galvenokārt atmosfēras nokrišņu infiltrācijas rezultātā – nokrišņi praktiski atjauno gruntsūdens horizontu, ūdens krājumus, ietekmē to stāvokli un plūsmas intensitāti. Gruntsūdeņu plūsma ir lamināra – tā ir virzīta no purva centrālās daļas uz tā malām. Gruntsūdeņu barošanos purvā nodrošina tikai atmosfēras nokrišņi. Gruntsūdeņu atslodze notiek apkārtējās ūdenstecēs.

Maksimālo līmeņu laikā (rudens maksimums) gruntsūdeņu līmeņi atrodas praktiski pie, vai pat virs zemes (kūdras) virsas. Saliņu gadījumā tas var būt līdz apmēram metra dziļumam (reljefa un apkārtējās drenāžas dēļ). Dabiskās līmeņu svārstības arī ir piesaistītas nokrišņu daudzumam, taču tās ir salīdzinoši nelielas, līdz 0,5 m.

Paredzētās darbības teritorija ir meliorēta – teritoriju šķērso novadgrāvji. Kūdras ieguves lauku paplašināšanai plānotās platības iekļaujas sākotnējā kūdras ieguves projekta shēmā („Cenas tīrelis” purva kūdras rūpnieciskās ieguves projektēšanas darbi uzsākti 1947.gadā), uz kuras pamata sagatavoti sākotnējie kūdras ieguves lauki, tādēļ galvenie ūdens savācējgrāvji izrakti ~ 1 km attālumā vēl aiz kūdras ieguvei paredzētās platības, t.sk. dabas liegumu teritorijās. Ūdens no esošajiem kūdras ieguves laukiem tiek novadīts Olaines upē, Puplas upē, Neriņas upē, Cenas upē, Dziļņupē un Spulles upē.

Modelēšanas rezultāti uzrāda, ka purvu ūdeņu hidrauliskā saistība ar apkārtējiem virszemes ūdensobjektiem arī ir nebūtiska – kūdras aktīvā slāņa horizontālo noteci veido tikai 8% no atmosfēras nokrišņiem. Aprēķini apstiprina zināmo faktu, ka augstā tipa purvs praktiski nepedalās apkārtējās teritorijas ūdens bilancē. Kūdras slānis

darbojas kā sūknis, patērējot atmosfēras nokrišņu ūdeni galvenokārt iztvaikošanai un transpirācijai, nevis ūdens apmaiņai ar piegulošajiem ūdens objektiem.

„Cenas tīrelis” purva un apkārtnes reljefs ļauj nepieciešamās teritorijas nosusināt ar pašteces paņēmienu. No purviem noplūstošais ūdens tiks ievadīts jau esošajās ūdenstecēs –Dzilnupē, Neriņa, Cena, Spulle, Pupla un Olaines upē. No purva noplūstošā ūdens apjoms ir neliels, jo smaguma spēka iedarbībā aizplūst tikai ap 10 % kūdrā uzkrājies ūdens, bet pārējais iztvaiko. Kūdras ieguves lauku piegulošajā teritorijā augsnes netiks izsusinātas un to struktūras, mitruma un ķīmiskā sastāva būtiskas izmaiņas nav sagaidāmas. Gruntsūdens līmeņa pazemināšana neietekmēs augsnes kvalitāti arī Natura 2000 teritorijā un īpaši aizsargājamo sugu teritorijās, reto sugu atradnēs un biotopos. Sugu atradnes no ieguves teritorijas pārsvarā atrodas apmēram 0.5 km attālumā.

Mūsdienu ģeoloģisko procesu prognozējamās izmaiņas kūdras ieguves platību paplašināšanas rezultātā, kā arī pēc ekspluatācijas pabeigšanas

Hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu rezultātā, skatoties no saimnieciskā viedokļa, gan lauksaimnieciskajai, gan mežsaimnieciskajai darbībai paredzētajās zemēs mitruma režīms sakarā ar mūsdienu ģeoloģiskajām īpatnībām būtiski nemainīsies.

Savukārt uz purvu ekosistēmām ievērojamas izmaiņas nav domājamas.

Citu faktoru ietekme uz ekosistēmām nav domājama.

Kopumā izvērtējot ārējo faktoru ietekmi uz ekosistēmām, var secināt, ka atradnē „Cenas tīrelis” plānotās kūdras ieguves rezultātā nenotiks nekādas būtiskas izmaiņas apkārtējās ekosistēmās.

Paredzētās darbības un citu esošo darbību kopējā un savstarpējā ietekme uz plānotās teritorijas un apkārtnes bioloģisko daudzveidību

Līdz kūdras ieguves uzsākšanai 20 gs. sākumā, ar platību 8983 ha „Cenas tīrelis” bija lielākais purvs Latvijā (Strautnieks, 1997). Pirmie meliorācijas pasākumi veikti 20 gs. sākumā purva ārējās teritorijas nosusināšanai un norobežoja purva masīvu no apkārtējām lauksaimniecības zemēm. Meliorācija veicināja gruntsūdens līmeņa pazemināšanos purvā un vienlaikus uzlaboja tuvējo mežu augšanas apstākļus. Mūsdienās no agrākā „Cenas tīreļa” saglabājušās 2 mazietekmētas daļas – viena no

tām (lielākā, 2133 ha) ietilpst dabas liegumā "Cenas tīrelis", otra (mazākā daļa, 317 ha) dabas liegumā "Melnā ezera purvs".

Lielākā daļa no sastopamo purvaino mežu biotopiem vērtējami kā degradēti purvainie meži, daļa no apsekotajām platībām atbilst ES īpaši aizsargājama biotopa „7120 Degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama dabiskā atjaunošanās” pazīmēm

Kūdras izstrādei nepieciešamā grāvju iztīrīšana var paplašināt bioloģiski mazvērtīgo degradēto purvu platības. Kūdras izstrādi nav pieļaujams plānot platībās, kuras ieteiktas dabas liegumu „Cenas tīrelis” un „Melnā ezera purvs” paplašināšanai vai tieši robežojas ar dabas liegumiem.

Prognoze par iespējamo ietekmi uz ainavas daudzveidību

Kūdras izstrāde laukumā „a” (4. att.) potenciāli apdraud ES nozīmes īpaši aizsargājamus biotopus „7110* Neskarti augstie purvi” un „7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās” un šo biotopu stabilizēšanai izvēlēto apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti. Sektora „a” ziemeļu daļa robežojas ar dabas lieguma „Cenas tīrelis” platībām, kuras veikti hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumi – izbūvēti aizsprosti. Dabas lieguma teritoriju ietekmējošais faktors ir meliorācijas radītā ietekme. Nav pieļaujama situācija, lai plānotā darbība - kūdras ieguve dabas liegumam tuvajos kūdras laukos, apdraudētu dabas lieguma apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti. Nepieciešams atteikties no kūdras ieguves ar dabas liegumu tieši robežojamajās platībās. Vai arī, lai mazinātu potenciālo nelabvēlīgo ietekmi uz robežojamajām platībām, kūdras ieguve, atbilstoši Aizsargjoslu likuma norādījumiem (7¹ pants „Aizsargjoslas ap purviem”) plānojama ne tuvāk kā 50-100 m attālumā no dabas lieguma robežas.

Dabas liegums, Natura 2000 teritorija LV0528700 (C kategorija – biotopu un sugu aizsardzība) „Melnā ezera purvs” atrodas Olaines novada Olaines pagastā (6.att.). Teritorija dibināta 2004. gadā galvenokārt putnu aizsardzībai. Dabas liegums ir Rīgas pilsētas pašvaldības īpašums, atrodas SIA “Rīgas meži” valdījumā.

Kopumā teritorija tiek vērtēta kā stipri ietekmēta un purvu biotopu atjaunošanai tiek īstenoti piemēroti apsaimniekošanas pasākumi, to skaitā – grāvju aizdambēšana.

Nav gaidāma būtiska nelabvēlīga ietekme uz ĪA augu sugu atradnēm un populācijām kopumā. Teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamo augu sugu atradnes atrodas degradētos vai ietekmētos biotopos, kas liecina par šo sugu spēju pielāgoties. Teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas Latvijā ir pietiekami bieži sastopamas.

Teritorijas apsekojuma laikā netika konstatētas tādas augu sugas, kuru atradņu vai populāciju saglabāšanai būtu nepieciešams veidot mikroliegumus.

Ainavas veidošanas pasākumu nepieciešamības izvērtējums un nosacījumi

Dabas lieguma „Cenas tīrelis” paplašināšanai paredzētajās teritorijas, kurās tiek plānota kūdras ieguves lauku izveide, sastopami gan dabiski, gan degradēti augstā purvu biotopi Poligonu „1” (5.att.) veido ES īpaši aizsargājami biotopi „Degadrēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās” – apmēram 30-50 m plata josla gar kūdras izstrādes laukiem un platības, kuras atbilst ES īpaši aizsargājamā biotopa „Neskarti augstie (sūnu) purvi” raksturojumam. Vienlaikus, šajā teritorijā tomēr vēl ir saglabājušās arī lāmas un minēto platību nenorakšana un saglabāšana veidos pietiekami plašu aizsargjoslu, kas pasargās tālāk esošos, mazietekmētos augstā purva biotopus.

Kūdras ieguves lauku platības būtu pēc iespējas jāatvirza no dabas lieguma robežas.

Citas iespējas ietekmes atkarībā no paredzētās darbības apjoma, pielietojamām tehnoloģijām vai vides specifiskajiem apstākļiem un pieguļošās teritorijas izmantošanas

Teritorijas apsekojuma laikā netika konstatētas tādas īpaši aizsargājamo augu sugu atradnes, kuru atklāšana var kaitēt to aizsardzībai. Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā nav paredzama būtiska negatīva ietekme uz ĪA augu sugām.

Kompensējošie pasākumi saistāmi ar pietiekami platu – ne šaurāk par 100 m aizsargjoslu ievērošanu blakus robežām ar ĪADT.

Nepieciešama nekavējoša kūdras izstrādei vairs nevajadzīgo meliorācijas grāvju aizdambēšana vai caurteces samazināšana.

Meliorācijas grāvji, kas robežojas ar ĪADT veidojami pēc iespējas seklāki, nav pieļaujams, ka grāvji sasniedz minerālgrunti.

Samazināms izcērtamo mežu apjoms.

Paredzēt monitoringa apsekojumus reizi 3-5 gados un veikt atbilstošus negatīvās ietekmes novēršanas pasākumus, ja tiks konstatēta nelabvēlīga ietekme uz vidi.

Paredzētās darbības iespējamo limitējošo faktoru analīze

Veicot paredzētās darbības limitējošo faktoru analīzi, īpaša vērība pievērsta faktoriem, kas ļautu konstatēt iespējamus ierobežojošos nosacījumus kūdras ieguvei vai infrastruktūras objektu izbūvei.

Pilnvērtīgai saimnieciskajai darbībai kā limitējošs faktors ir uzskatāms pazemes ūdeņu atsūkņēšanas process purvu teritorijā.

Limitējošie faktori bieži vien ir saistīti ar izpētes teritorijā un tās apkārtnē esošo objektu aizsargjoslām, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes.

Olaines, Mārupes un Babītes novadu teritorijas plānojumi nosaka visa veida aizsargjoslas saskaņā ar Aizsargjoslu likumu.

Ja objektam ir noteikta aizsargjosla, tā īpašniekam ir atļauts aizsargjoslā veikt šī objekta ekspluatācijai, remontam, renovācijai un rekonstrukcijai nepieciešamos darbus. Par to rakstveidā jābrīdina zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vismaz divas nedēļas pirms darbu uzsākšanas, izņemot avāriju novēršanas vai to seku likvidācijas darbus, kurus var veikt jebkurā laikā.

Atradnes teritorijā ir sekojošas aizsargjoslas:

1. elektrisko tīklu gaisvadu līniju ārpus pilsētām un ciemiem, kā arī pilsētu lauku teritorijās līdz 20 kV aizsargjosla;
2. ceļa servitūta aizsargjosla;
3. ierīkotas ūdensnotekas, Dzīlnupes, Neriņas, Olaines, Cenas, Spulles un Pupas aizsargjoslas;
4. dabas lieguma derīgo izrakteņu ieguves liegumjosla.

Iespējamās avārijas situācijas un pasākumi to novēršanai

Vienīgais vides risks var būt avārijas situācija, ja no kāda mehānisma notiek naftas produktu (reāli – dīzeļdegvielas) noplūde kūdrā pie purva zemākās atzīmes un sekojoši to nokļūšana pazemes ūdeņos. Tomēr šis risks pastāv pie jebkuras cilvēku darbības, un konkrētajā objektā nebūs darīšana ar tik lieliem naftas produktu apjomiem, lai iespējamo avārijas situāciju nevarētu ātri un operatīvi novērst. Līdz ar to var uzskatīt, ka šādas situācijas iespējamība ir minimāla, pilnīgi atkarīga no „cilvēka faktora” un nevis nejaušības.

Paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskuma izvērtējums

Kūdras lauku paplašināšanas un kūdras ieguves rezultātā sagaidāma gan tieša, gan netieša ietekme uz vidi, apkārtējiem iedzīvotājiem, kā arī atsevišķu ietekmju mijiedarbība. Kūdras lauku ierīkošana un derīgo izrakteņu ieguvē iespējamās tādas tiešas un netiešas vides izmaiņas kā piesārņojums un traucējumi (troksnis un gaisa piesārņojums, kas radīsies kūdras ieguves un transportēšanas procesos); atkritumu rašanās; avāriju risks; hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas; ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem.

Kūdras iegūšanas, glabāšanas un transportēšanas laikā sagaidāmi tādi traucējumi kā gaisa piesārņojums un troksnis, kas vērtējamas kā tiešas ietekmes kūdras ieguves procesā. Netiks pārsniegti gaisa kvalitātes robežlielumi un trokšņa diennakts dienas ilgtermiņa ($L_{\text{diēna}}$) robežvērtības. Jāatzīmē, ka arī līdz šim atradnes dienvidu un austrumu daļās veikta kūdras ieguve ar tādu pašu intensitāti. Kūdras lauku paplašināšanai nebūs būtiskas ietekmes uz apkārtējo vidi un iedzīvotājiem – ietekme vērtējama kā nebūtiska.

Plānotā darbība ir saistīta ar dabas resursu – kūdras ieguvi, kas vērtējama kā tieša un ilglaicīga ietekme. Citu dabas resursu izmantošana tiešā kūdras ieguves procesā netiek izmantoti. Darbinieku vajadzībām nepieciešamais dzeramais ūdens un ūdens sanitārām vajadzībām tiek nodrošināts ražošanas bāzes ēkā ārpus atradnes teritorijas. Ūdens tiek iegūts no artēziskā urbuma. Sadzīves notekūdeņi no ražošanas bāzes tiek novadīti uz Olaines pilsētas bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Atbilstoši notekūdeņu testēšanas datiem, notekūdeņu emisijas nepārsniedz MK noteikumos Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” noteiktās robežvērtības. Kūdras ieguve radīs izmaiņas ainavā, kas vērtējama kā būtiska, paliekoša ietekme.

Kūdras ieguves laikā radīsies nebīstamie atkritumi – koksnes atkritumi un sadzīves atkritumi, ražošanas atkritumi; bīstamie atkritumi – kūdras ieguves tehnikas apkopes rezultātā. Kūdras uzglabāšanā krautņu pamatne un virsma tiek nosegtas ar plēvi; atradnes ekspluatācijas laikā rodas plastmasas atkritumi (plēve). Visi kūdras ieguves laikā radušies atkritumi tiek atbilstoši apsaimniekoti.

Tiks veikta atbilstoša kūdras lauku apsaimniekošana, ievēroti darba drošības noteikumi, lai novērstu potenciāli iespējamo ugunsgrēku izcelšanos. Tiks nodrošināti MK Noteikumos Nr.80 „Ugunsdrošības noteikumi” noteiktās prasības. Ugunsdrošības risks tiks ierobežots atbilstoši visiem ugunsdrošības noteikumiem; ietekme nav paredzama.

Kūdras ieguves lauku nosusināšanai tiks ierīkots ūdens novadīšanas grāvju tīkls, kas sastāvēs no novadgrāvjiem un detāliem kartu grāvjiem. Ūdens no paredzētās darbības teritorijas pašteses ceļā tiks novadīts pa meliorācijas grāvi atradnes rietumu daļā Cenas upē, kas ir Mīsas pieteka, un no kūdras lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas dienvidu daļas – uz Spulles un Puples upēm. Nosusināšanas dēļ gruntsūdeņu plūsma mainīs konfigurāciju un dziļumu, līdz ar to izmainīsies gruntsūdens līmeņi tuvākajā apkārtnē – gruntsūdens pazemināsies paredzētajā kūdras ieguves teritorijā un tuvākajā apkārtnē (20 – 70 m ietekmes zonā). Nosusināšanas darbi kopumā neizmainīs sateces baseinu lielumus un noteces daudzumu. Caurtece nedaudz tiks palielināta novadot uzkrāto ūdeni no kūdras izstrādei paredzētajām teritorijām (īstermiņa ietekme). Nosusināmās platības ir relatīvi mazas – sastāda tikai dažus procentus no upju sateces baseina. Dzeramā ūdens avotus (urbumus) šādi nosusināšanas darbi ietekmēt nevar. Ietekmes teritorijā neatrodas ūdensapgādes avoti (spices, akas), kurus varētu ietekmēt gruntsūdeņu līmeņa pazeminājums nosusināšanas rezultātā.

Rietumos, dienvidos un austrumos paredzētās darbības teritorija robežojas ar dabas liegumiem „Cenas tīrelis” un „Melnā ezera purvs”, kas iekļauti Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju „Natura 2000” tīklā. Tiešā veidā paredzētās darbības ietekmē īpaši aizsargājamā dabas teritorija – iznīcinātas īpaši aizsargājamās sugas, īpaši aizsargājami biotopi un mikroliegumi – netiks apdraudēti. Kūdras ieguves iespējamā negatīvā ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību (apdraudētība) saistāma galvenokārt ar hidroloģiskā režīma izmaiņām. Augu sugu dzīvotnes dabas liegumā ir pietiekami lielas un, prognozējams, tādas arī saglabāsies. Biotopu

dabiskais izplatības areāls un platības dabas liegumā ir stabilas, paredzams, ka tas pastāvēs arī nākotnē.

Atbilstoši eksperta atzinumam, apsekotajās „Cenas tīreļa” platībās netika konstatētas un pieejamajos literatūras avotos nav minētas īpaši aizsargājama augu sugu esamības šajās teritorijās, tomēr šādu sugu sastopamība ir iespējama. Teritorijā sastopami augsto purvu biotopi, kuru kvalitāte vidēji reprezentatīvi atbilst kritērijiem, lai tos atzītu par Eiropā īpaši aizsargājama biotopu veidiem neskaiti augstie purvi un purvaini meži (nav konstatētas populācijām valsts mērogā nozīmīgas īpaši aizsargājamo sugu atradnes). Fragmentāri teritorijā sastopams biotops degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās. Paplašinot kūdras ieguves laukus tiks iznīcināti sūnu purvu un purvainu mežu biotopi, tajos esošās augu sugas vismaz 301 ha platībā, t.sk., raksturīgo dzīvotņu platības īpaši aizsargājamām putnu sugām. Tiešā veidā paredzētās darbības ietekmē netiks apdraudētas īpaši aizsargājamā dabas teritorija – dabas liegumi „Cenas tīrelis” un „Melnā ezera purvs”, iznīcinātas īpaši aizsargājamās sugas, īpaši aizsargājamie biotopi un mikroliegumi. Paredzētās darbības rezultātā tiks iznīcināti sūnu purvu un mežu biotopi, piemērotas dzīvotnes putniem (tajā skaitā, īpaši aizsargājamiem) vismaz 301 ha platībā. Jāpiebilst, ka, veiksmīgi īstenojot izstrādāto kūdras lauku rekultivāciju, tiks atgūtas vai iegūtas jaunas, putniem piemērotas dzīvotnes. Ilgtermiņā paredzētās darbības ietekme nav vērtējama kā neatgriezeniska.

Potenciāli iespējamo ugunsgrēku izcelšanās, darba drošības pasākumi objektā

Lai veiktu kūdras lauku apsaimniekošanu, novērstu potenciāli iespējamo ugunsgrēku

izcelšanos, kā arī objektā strādājošie ievērotu darba drošību, tiks izmantota jau līdz šim SIA „Olaines kūdra” izstrādātā Ugunsdrošības instrukcija, kas izstrādāta pamatojoties uz iespējamā ugunsgrēka riska izvērtējumu. SIA „Olaines kūdra” regulāri tiek organizēta darbinieku instruēšanas ugunsdrošības jomā. Instrukcijā noteiktas ugunsdrošības pamatprasības, kas jāievēro SIA „Olaines kūdra” kūdras ieguves iecirkņa telpās un teritorijā.

Par ugunsdrošības pasākumu ieviešanu un izpildi atradnē atbild norīkotie par ugunsdrošību atbildīgie SIA “Olaines kūdra” darbinieki. Tiek regulāri veikta teritorijas apsekošana, iespējamā ugunsgrēka riska novērtēšana. Tiks nodrošināti MK Noteikumos Nr.80 „Ugunsdrošības noteikumi” noteiktās prasības. Kūdras ieguves laukos strādājošie mehāniskie transportlīdzekļi un kūdras ieguves tehniskie līdzekļi

aprīkoti ar dzirksteļu slāpētājiem. Katrs tehniskais līdzeklis aprīkots ar ugunsdzēsības aprātu un spaini ar piecus metrus garu virvi iespējamā ugunsgrēka dzēšanai. Atbilstoši prasībām, kūdras ieguves vieta tiks apgādāta ar ugunsdzēsības tehniskas un inventāra minimumu.

Iespējamā ietekme uz sabiedrību

Šobrīd SIA „Olaines kūdra” kūdras ieguvē galvenokārt tiek nodarbināti pagasta iedzīvotāji, tādējādi samazinot bezdarba līmeni un uzlabojot iedzīvotāju un pašvaldības ekonomisko stāvokli. Kūdras ieguves komercdarbībai ir nozīmīga sociālekonomiskā loma. Sezonas laikā tiek nodarbināti vairāk kā 150 iedzīvotāji no tuvākās apkārtnes. Īstenojot paredzēto darbību, paplašinot kūdras ieguves laukus, SIA „Olaines kūdra” turpinās savu uzņēmējdarbību, saglabājot strādājošo darbavietas. Darbavietu nodrošināšana nosaka pastāvīgus ieņēmumus pašvaldības budžetā, kā arī uzlabo vispārējo ekonomisko situāciju pašvaldībā. Kūdras ieguves lauku paplašināšana pozitīvi ietekmēs iedzīvotāju labklājību un viņu ienākumu līmeni. Nodokļa maksājumus par dabas resursu ieguvi vai izmantošanu vai vides piesārņošanu limitos noteiktajos apmēros 60 % ieskaita tās vietējās pašvaldības vides aizsardzības speciālajā budžetā, kuras teritorijā tiek veikta attiecīgā darbība.

Zemes apgūšana radīs nepieciešamību jauno darbavietu radīšanai gan uzņēmuma, gan saistīto nozaru uzņēmumos. Palielinoties pieprasījumam, tiks stimulēts arī piedāvājums, kas uzlabos cilvēkresursu kvalitāti un arī radīs papildus iemaksas sociālos budžetos un investēs naudu izglītībā. Izmaksas no darba algām stimulēs sociālo nodokļu budžetu. Tas dos līdzekļus, kurus piešķirt pensionāriem, invalīdiem un citām cilvēku grupām, par kurām rūpējas valsts. SIA „Olaines kūdra” kūdras lauku apgūšana radīs nepieciešamību pēc jaunām darbavietām gan uzņēmumā, gan saistīto nozaru uzņēmumos. Lai uzsāktu zemes apguvi, ir jāveic topogrāfiskie, ģeoloģiskās izpētes un projekta izstrādes darbus. Lai šīs izpētes tiktu veiktas, ir nepieciešams piesaistīt sertificētus speciālistus.

Vides kvalitātes novērtēšanas monitoringa nepieciešamība

Kūdras ieguve nedrīkst pasliktināt ūdens kvalitāti Dziļnupes, Neriņa, Olaine, Cena, Spulle un Pupla upēs. Pirms darbības uzsākšanas jāveic šo ūdensteču ūdens kvalitātes novērtējums, kas kalpos kā fona dati paredzētās darbības virszemes ūdeņu monitoringam. Lai novērtētu to virszemes ūdeņu kvalitāti, kuri savākti kartu grāvjos un novadgrāvjos no kūdras ieguves laukiem, jāveic novadīto ūdeņu

monitorings, noņemot ūdens paraugus pie grāvju iztekas no kūdras lauku ieguves teritorijas, kā arī 100 – 200 m leņpus ūdeņu ieplūdes Dzilnupes, Neriņa, Olaine, Cena, Spulle upes un Pupla upēs. Monitoringa regularitāte, kā arī ūdens paraugos nosakāmie parametri, saskaņojami ar Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi.

Paredzētās darbības ierosinātajam sadarbībā ar vides un dabas aizsardzības institūcijām ilgtermiņā normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā vēlams veikt ikgadējus apsekojumus, lai izvērtētu izvēlēto inženiertehnisko un organizatorisko pasākumu ietekmes uz vidi novēršanas efektivitāti.

Cita veida vides kvalitātes novērtēšanas monitorings nav nepieciešams. Kūdras ieguves ietekme ārpus atradnes teritorijas praktiski nebūs jūtama. Netiks pārsniegti MK noteikumos Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” un Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” noteiktie robežlielumi.

Tuvākie valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, rekreācijas un tūrisma objekti

Dabas lieguma "Cenas tīrelis" teritorijā ir teicamas iespējas attīstīt ar tūrismu un rekreāciju saistītus darbības veidus. To nosaka un nodrošina izcilās ainaviskās vērtības, labas piekļūšanas un piebraukšanas iespējas, nelielais attālums līdz apdzīvotām vietām, t.sk. Rīgai, kurās jau aktīvi notiek tūrisma attīstība (Babītes, Mārupes pagastos). Babītes un Mārupes pagasti ir samērā blīvi apdzīvoti un ar savām vides un atpūtas vērtībām piesaista arvien vairāk apmeklētāju un atpūtnieku. Tiešā dabas lieguma tuvumā atrodas atpūtas bāze "Viesturi". Babītes pagastā atrodas arī citi Latvijas nozīmes dabas objekti un kultūras pieminekļi: dabas parks "Beberbeķi", dabas liegums "Babītes ezers", īpaši aizsargājamais meža iecirknis "Ziemassvētku kauju vietas", 1.pasaules karā kritušo latviešu strēlnieku brāļu kapi Tīreļos (8.5 km ZR no kūdras ieguves laukiem), piemiņas vieta "Antiņi". Šos objektus katru gadu apmeklē ievērojams skaits cilvēku.

Ar pilnu versiju par ietekmes uz vidi novērtējumam kūdras ieguves lauku paplašināšanai Mārupes novada Mārupes pagasta, Babītes novada Babītes pagasta un Olaines novada Olaines pagasta teritorijās var iepazīties izpildītāja SIA "ĢEO Resursi" mājas lapā: www.georesursi.lv